

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av funktioner inom den kliniska utbildningen i odontologi vid universiteten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av funktioner inom den kliniska utbildningen i odontologi vid universiteten. Lagen avses gälla Helsingfors, Åbo och Uleåborgs universitet. Med tillämpning av den kontinuitetsprincip som i fråga om pensionsskyddet har iakttagits vid överföringar mellan pensionssystemen inom den offentliga sektorn, föreslås att det i lagen bestäms att det pensionsskydd som en person som är född efter den 31 december 1939 har utgående från anställning hos staten, i samband med kommunaliseringen av funktioner inom den kliniska utbildningen i odontologi vid

de nämnda universiteten, för den tid som föregått kommunaliseringen skall bestämmas på samma sätt som om han eller hon hade fortsatt i statens tjänst fram till pensionsfallet. En förutsättning är att den kommunala anställningen fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2000 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen skall tillämpas på personer som övergår till anställning hos kommuner eller samkommuner efter den 31 december 1999 men före den 1 januari 2002.

MOTIVERING

1. Överföring av den kliniska undervisningen inom odontologisk grundutbildning och specialiseringsutbildning så att den sker inom ramen för det kommunala systemet med hälsovårdstjänster

Undervisningsministeriet tillsatte den 9 april 1996 en arbetsgrupp för att utreda frågan om integrering av den kliniska undervisningen inom odontologisk grundutbildning och specialiseringsutbildning så att den sker inom ramen för systemet med hälsovårdstjänster. Arbetsgruppen överlämnade sin promemoria till undervisningsministeriet den 9 juni 1997. Enligt arbetsgruppen bör den odontologiska utbildningen i administrativt och funktionellt hänseende ordnas på motsvarande sätt som den medicinska utbild-

ningen. Den kliniska undervisningen inom odontologisk grundutbildning och specialiseringsutbildning bör enligt förslaget ske i samband med systemet med hälsovårdstjänster och de kostnader som det nämnda systemet därigenom orsakas bör ersättas enligt lagstiftningen om specialstatsandelar på motsvarande sätt som nu är fallet i fråga om den medicinska utbildningen.

Undervisningsministeriet tillsatte den 27 mars 1998 en uppföljningsgrupp för att göra upp en allmän plan för integreringen av den kliniska utbildningen i odontologi samt för att igångsätta och samordna utbildningens integrering i systemet med hälsovårdstjänster. Till arbetsgruppen kallades företrädare för undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, de berörda universiteten, städernas hälsovårdsväsen, sjukvårdsdistrik-

ten och Finlands Kommunförbund. Arbetsgruppen avgav den 17 december 1998 en mellanrapport bl.a. med tanke på behoven av arrangemang gällande personalens ställning och av beredning av behövlig lagstiftning. Utöver uppföljningsgruppen har det funnits lokala beredningsgrupper, som tillsatts av Helsingfors, Åbo och Uleåborgs universitet. Till grupperna har universiteten även utsett lokala representanter för kommunförvaltningen.

I budgetpropositionen för 2000 föreslås att 26,8 milj. mark i utgifter för klinisk utbildning i odontologi överförs från undervisningsministeriets till social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. Om denna överföring sker enligt förslaget kommer personal från Helsingfors, Åbo och Uleåborgs universitet att övergå till anställning hos kommuner och samkommuner som följer:

Helsingfors universitet

Grundutbildning: För den kliniska undervisningen anställs vid Helsingfors stads hälsovårdsverk behövliga lärare i huvudsyssla och bisyssla samt behövlig vårdpersonal och biträdande personal.

Specialiseringsutbildning: För den kliniska undervisningen inrättas vid Helsingfors universitetssjukhus behövliga specialtandläkartjänster i huvudsyssla och bisyssla. Dessutom anställs behövlig vårdpersonal och biträdande personal. För specialiseringsutbildningen inrättas utbildningstjänster vid Helsingfors universitetssjukhus.

Antalet anställda som överförs är ca 55, utbildningstjänsterna medräknade.

Åbo universitet

Vid Åbo universitet ges ingen grundutbildning i odontologi.

Specialiseringsutbildning: För den kliniska undervisningen inrättas vid Åbo universitetssjukhus behövliga lärartjänster i huvudsyssla och bisyssla. För specialiseringsutbildningen inrättas utbildningstjänster, av vilka största delen placeras vid universitetssjukhuset och en del vid Åbo stads hälsovårdscentral och vid andra sjukhus och hälsovårdscentraler.

Vid Åbo universitetssjukhus samt Åbo stads hälsovårdscentral anställs behövlig vårdpersonal och biträdande personal.

Antalet anställda som överförs är ca 50,

utbildningstjänsterna medräknade.

Uleåborgs universitet

Grundutbildning: För den kliniska undervisningen inrättas behövliga bitjänster vid Uleåborgs stads hälsovårdscentral och vid Uleåborgs universitetssjukhus. Dessutom anställs behövlig vårdpersonal och biträdande personal.

Specialiseringsutbildning: För den kliniska undervisningen inrättas vid Uleåborgs universitetssjukhus och Uleåborgs stads hälsovårdscentral behövliga lärartjänster i huvudsyssla och bisyssla samt anställs behövlig vårdpersonal och biträdande personal. För specialiseringsutbildningen inrättas utbildningstjänster vid Uleåborgs universitetssjukhus och vid Uleåborgs stads hälsovårdscentral.

Antalet anställda som överförs är ca 55, utbildningstjänsterna medräknade.

Överföringen av funktioner från statliga universitet till kommuner och samkommuner på det sätt som anges ovan innebär att sammanlagt ca 160 anställningsförhållanden som varit statliga blir kommunala.

2. Pensionsreformen i den offentliga sektorn

Vid inre överföringar inom den offentliga sektorns pensionssystem har kontinuitetsprincipen för pensionsskyddet, dvs. integrationsprincipen, iakttagits. Syftet med tillämpningen av kontinuitetsprincipen har varit att pensionsskyddet för den som övergår från ett offentligt pensionssystem till ett annat i stort sett skall behållas på samma nivå som det hade varit utan övergång.

I den pågående pensionsreformen inom den offentliga sektorn är avsikten att gradvis övergå till ett pensionskydd på samma nivå som inom den privata sektorn. Vid ingången av 1993 ändrades statens och kommunernas pensionsbestämmelser så, att s.k. nya arbetstagare, dvs. de som har påbörjat anställningen efter den 31 december 1992 och som är födda efter år 1939, omedelbart omfattas av ett pensionsskydd enligt den privata sektorns nivå, varvid deras pensionsålder är 65 år, tillväxten av pensionen 1,5 procent och den fulla pensionen 60 procent.

För s.k. gamla arbetstagare, dvs. sådana som innehade fortlöpande anställning den 1 januari 1993, genomförs övergången till ett

pensionssystem som motsvarar den privata sektorns nivå genom att pensionsrätten enligt tilläggspensionsskyddet gradvis slopas från ingången av 1995 så, att förskjutningen av pensionsåldern från 63 till 65 år och förskjutningen av den fulla pensionen från 66 till 60 procent sker successivt beroende på hur lång den till och med den 31 december 1994 intjänade anställningstiden är. Pensionen växer från ingången av 1995 med 1,5 procent per år. Till dess intjänad pension görs till fribrevspension så att tillväxten är 2,2 procent, om personen fortsätter till pensionsåldern och 2,0 procent, om anställningen upphör före pensionsåldern. Den successiva övergången gäller personer som den 1 januari 1995 var 35—54 år, eftersom de som har fyllt 55 år har kvar sina tidigare förmåner, och pensionsåldern för dem som är under 35 år genast steg till 65 år och den fulla pensionen sjönk till 60 procent.

Andringarna i den offentliga sektorns pensionsskydd innebär i samband med arrangemangen gällande den kliniska utbildningen i odontologi vid universiteten att de personer som övergår till anställning hos kommunen eller hos ett universitetscentralsjukhus eller universitetssjukhus, inom det kommunala pensionssystemet betraktas som s.k. nya arbetstagare och att på dem inte då tillämpas de bestämmelser som gäller s.k. gamla arbetstagare. Inom statens pensionssystem upphör deras anställningsförhållande före pensionsfallet. Deras pensionsålder stiger alltså även i fråga om en tidigare statlig anställning till 65 år, pensionen växer med 2,0 i stället för 2,2 procent per år för tiden före 1995 och den fulla nivån sjunker till 60 procent av pensionslönen. En sådan statlig pension har tidigare kallats pension på grundpensionsnivå. Omorganiseringen av föranstaltandet av den kliniska utbildningen i odontologi grundar sig på avtal mellan staten, dvs. de berörda universiteten, och kommunerna samt samkommunerna. Ifrågavarande anställda hos de statliga universiteten övergår vanligen i samband med en kommunalisering enligt samtycke i kommunens tjänst. De anställda anser att de inte i en sådan tvångsöverföringssituation skall anses som nya arbetstagare, utan att övergångsbestämmelserna som gäller gamla arbetstagare borde tillämpas på dem. När begreppet ny arbetstagare infördes i den offentliga sektorns pensionsbestämmelser vid ingången av 1993, fästes inte i detta sammanhang sär-

skild vikt vid hur begreppet ny arbetstagare lämpar sig för interna organisationsarrangemang av det slag som nu är aktuellt inom den offentliga sektorn.

I ett fall som motsvarar det nu aktuella har man iakttagit principen om kontinuitet i pensionsskyddet, nämligen i samband med kommunaliseringen av statliga yrkesläroanstalter. Detta genomfördes genom lagen om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av yrkesläroanstalter som hör till undervisningsministeriets förvaltningsområde (1422/1994). Förfarandet var detsamma när vissa servicefunktioner inom medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet kommunaliserades (314/1997).

3. Förslag till pensionsarrangemang vid kommunaliseringen av funktioner inom den kliniska utbildningen i odontologi vid universiteten

Det är ändamålsenligt att man i samband med kommunaliseringen av den kliniska utbildningen i odontologi vid Helsingfors, Åbo och Uleåborgs universitet tillämpar principen om kontinuitet i pensionsskyddet på dem som övergår i kommunens tjänst så att den pension som utgår för deras statliga anställningar bestäms enligt samma bestämmelser som för gamla arbetstagare. I praktiken betyder detta att deras pensionsskydd för den tid de haft en statlig anställning inte skall bestämmas enligt det s.k. grundskyddet, utan enligt det gradvis försämrade tilläggsskyddet på samma sätt som för de gamla arbetstagare som fortsätter i en statlig anställning ända till pensionsfallet.

Det föreslås därför att integrationsprincipen, dvs. fortsatt tilläggspensionsskydd, förverkligas i samband med kommunaliseringen av den kliniska utbildningen i odontologi vid Helsingfors, Åbo och Uleåborgs universitet i fråga om statliga anställningar genom en särskild lag. Genom lagen bibehålls det pensionsskydd för personer födda efter den 31 december 1939 som överensstämmer med lagen om statens pensioner (280/1966), för tiden före kommunaliseringen på samma nivå som det hade varit utan kommunaliseringen.

En förutsättning är att anställningen för den som från Helsingfors, Åbo eller Uleåborgs universitet övergått till anställning hos Helsingfors, Åbo eller Uleåborgs stad eller

hos en samkommun i vilket någon av de nämnda städerna deltar, fortgår oavbrutet vid ett universitetscentralsjukhus eller universitetsjukhus eller i en annan tjänst inom kommunen eller samkommunen fram till pensionsfallet.

Från och med kommunaliseringen bestäms pensionsskyddet enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagarare (202/1964). Enligt gällande bestämmelser kan en person ta ålderspension enligt det kommunala pensionssystemet som förtida ålderspension från samma tidpunkt som i det statliga pensionssystemet eller senare, varvid förtidsminskningen är mindre, eller utan förtida uttag vid 65 år. En förutsättning för att erhålla ålderspension enligt lagen om statens pensioner skall dock vara att den kommunala anställningen har upphört. Inom andra pensionsslag än ålderspensionen har specialbestämmelserna betydelse för hur pensionen ökar och för den maximala pensionen.

4. Propositionens verkningar

Om integrationsprincipen enligt förslaget tillämpas på pensionerna vid kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid universiteten vad gäller statliga anställningar, bibehålls för den överförda personalens vidkommande pensionsrätten enligt tilläggsskyddet sådan den är med gradvis upphörande hos gamla arbetstagarare. Detta föranleder merkostnader jämfört med att pensionsrätten enligt tilläggsskyddet skulle upphöra vid överföringstidpunkten. Om personalen utan avbrott fortsätter i Helsingfors, Åbo eller Uleåborgs universitetssjukhus tjänst eller i annan kommunal tjänst till sin pensionering, blir kostnaderna sammanlagt ca 9 miljoner mark. Om kommunaliseringen av den kliniska utbildningen i odontologi vid universiteten inte sker och de anställda förblir i statens tjänst, är det i alla fall staten som skall betala motsvarande kostnad.

Det föreslagna arrangemanget förutsätter inte särskilda anslag. Kostnaderna skall betalas i samband med statens övriga pensionsutgifter.

5. Beredningen av propositionen

Riksdagen har i sitt svar på regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om statens pensioner (RP 96/1993 rd) förutsatt att de problem som hänger samman med att pensionskontinuiteten inom den offentliga sektorn avbryts och med att inrättningens huvudman eventuellt blir en annan reds ut tillsammans med arbetsmarknadsparterna och att behövliga författningsändringar görs för att garantera förmånstagarna en skälig lösning.

Universitetens lokala beredningsgrupper har hört representanter för de personalorganisationer som saken gäller.

Utkastet till proposition har beretts som tjänstemannauppdrag, och förhandlingar om utkastet har förts med de personalorganisationer som saken gäller.

Utlåtande om propositionsförslaget har inhämtats av de berörda universiteten, statskontoret, finansministeriets personalavdelning och Kommunernas pensionsförsäkring.

6. Ikraftträdande

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2000 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen skall tillämpas på personer som enligt vad som sägs i denna lag övergår från universitetsanställning till anställning hos kommuner eller samkommuner efter den 31 december 1999 men före den 1 januari 2002.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av funktioner inom den kliniska utbildningen i odontologi vid universiteten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Den som är född efter den 31 december 1939 och som i samband med kommunaliseringen av funktioner inom den kliniska utbildningen i odontologi har övergått från anställning vid Helsingfors, Åbo eller Uleåborgs universitet till anställning vid Helsingfors, Åbo eller Uleåborgs stad, Helsingfors, Åbo eller Uleåborgs universitetssjukhus betraktas som gammal förmånstagare enligt 1 § 3 mom. lagen om statens pensioner (280/1966). En förutsättning är att personen i fråga den 31 december 1992 innehade den fortlöpande anställning som omfattas av statens pensionsskydd och att denna hans anställning, eller efter kommunaliseringen, hans anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964) fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet så som avses i ikraftträdelsebestämmelserna för de ändringar i pensionsstadgan som kommunala pensionsanstaltens delegation godkände den 20 november 1992 och som trädde i kraft den 1 januari 1993. Dessutom förutsätts att de övriga föreskrivna villkor uppfylls.

Vid tillämpningen av det krav på sex månaders anställning och det krav på tre års pensionstid som anges i 1 § 3 mom. lagen om statens pensioner jämföras en anställning

som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare från och med kommunaliseringen med en anställning som omfattas av lagen om statens pensioner. Invalid- eller arbetslöshetspensioner enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, vilka har beviljats med tillämpning av bestämmelser som motsvarar 5 a § lagen om statens pensioner, jämföras med pensioner som har beviljats med tillämpning av det nämnda lagrummet.

På den som uppfyller de villkor som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om gamla förmånstagare enligt 4, 10 och 12 § lagen om statens pensioner till den del hans eller hennes anställning har omfattats av lagen om statens pensioner. En förutsättning för erhållande av ålderspension är utöver de villkor som anges i 8 § lagen om statens pensioner att den anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare har upphört.

2 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lagen tillämpas på personer som avses i 1 § 1 mom. och som övergår från universitetsanställning till anställning hos kommuner och samkommuner efter den 31 december 1999 men före den 1 januari 2002.

Helsingfors den 10 september 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Undervisningsminister *Maija Rask*

